

Ясногірська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Сарненської районної ради Рівненської області

Навчально-методичний посібник

**Творчі вправи для розвитку
критичного мислення
на уроках читання**

Номінація: «Початкова освіта»

**Підготувала
Трохимець Л.І.
Вчитель початкових класів
Ясногірської ЗОШ І-ІІІ ступенів**

Сарни-2018

Трохимець Л.І. Навчально-методичний посібник «Творчі вправи для розвитку критичного мислення на уроках читання» - Сарни, 2018 с. 42

Збірка цікавих вправ та дидактичних ігор з читання для вдосконалення якостей читання (1-4 кл.) Ці вправи стануть у пригоді творчому педагогу на уроках читання.

Схвалено на засіданні методичної ради №3 від 19.01 2018р.

*Творчі вправи для
розвитку критичного
мислення на уроках
читання*

Зміст

ВСТУП	6
Вправи на постановку дихання, розвиток артикуляції	7
Вправи для губ	9
Вправи для язика	10
Вправи для поліпшення артикуляції окремих звуків	10
Вправи на відпрацювання точності та швидкості зорового сприйняття	15
<i>Читалочки-переставлялочки</i>	16
Вправа на розвиток антиципації	20
Вправи на розвиток пам'яті, пильності зору та уваги	26
Система дидактичних ігор на уроках читання	29
Інноваційні технології навчання читання	33
<i>Інтерактивні технології</i>	34
Стратегії розвитку дивергентного мислення	35
ВИСНОВКИ	39
Список використаних джерел	40

ВСТУП

«Краса слова – це іскра, яка запалює вогник думки» - стверджував В.О.Сухомлинський.

Навчити дітей добре читати – одне з найважливіших завдань школи. Василь Сухомлинський писав, що «читання – це віконце, через яке діти бачать і пізнають світ і самих себе».

А тому в організації уроків читання необхідний творчий пошук вчителя. Навчання молодшого школяра має бути цікавим, але водночас повинно забезпечувати глибоке засвоєння навчального матеріалу.

У початкових класах учень має оволодіти читацькими і мовленнєвими навичками та вміннями, способами роботи над художніми, науково-пізнавальними текстами, дитячою і навчальною книжкою, орієнтуватися у світі дитячих книжок, періодиці, довідковій літературі.

Саме тому очевидна життєва необхідність критичного мислення для сучасної освітньої системи.

Сьогодні неможливо навчати традиційно: у центрі навчально-виховного процесу має бути учень. Від його творчої активності на уроці, вміння доказово міркувати, обґрунтувати свої думки, вміння спілкуватися з вчителем

залежить успіх у свідомому опануванні шкільної програми.

Технологія розвитку критичного мислення допомагає готувати дітей нового покоління, які самостійно вміють вирішувати найскладніші питання.

Важливою педагогічною умовою формування критичного мислення учнів є створення зацікавленості і доброзичливої співпраці на уроці, активне залучення до парної і групової роботи. Треба з дитячих років привчати формулювати свої думки, переконання.

У даному посібнику запропоновано системи вправ і завдань на розвиток критичного мислення, творчих здібностей на уроках читання.

Вправи на постановку дихання, розвиток артикуляції

Важливою умовою правильного мовлення та читання є повільний видих, чітка і ненапружена артикуляція. Мовне дихання - це керований процес. Кількість повітря, яке видихається, й сила видиху залежить від цілей та умов спілкування.

Регулярні заняття дихальною гімнастикою сприяють формуванню правильного дихання з

поступово подовженим видихом, що дає можли- вість отримати запас повітря для вимовляння мовленнєвих відрізків різної довжини.

Під час однієї розминки виконується 1-3 вправи, кожна повторюється 2-3 рази.

«Вдих-видих»

Вдихи і видихи супроводжуються рахунком. (1-10, 10-1). Вдих здійснюється через рот і ніс, а в процесі мовленнєвого видиху потік повітря йде тільки через рот.

«Свічка»

Дітям пропонується спокійно вдихнути повітря і спокійно його видихнути (свічку не гасимо) або видихнути різко (загасили свічку).

«Квітка»

На вдиху діти мають понюхати «квітку», а на видиху сказати спокійно, повільно, по складах «добре» на видиху кількість слів у фразі збільшується:

- «дуже добре» ;
- «дуже добре пахне»;
- «дуже добре та приємно пахне»

«Хто більше»

Зробити вдих ротом та носом, а на видиху промовляти склади, слова, скоромовки, лічилки. **Артикуляційна зарядка** - важливий елемент уроку, який передбачає розвиток артикуляційного апарата учнів, проводиться в перші хвилини уроку читання і включає такі вправи:

Вправи для губ

«Посмішка»

Утримування губ у посмішці. Зуби не повинні виглядати.

«Трубочка»

Витягнути губи вперед, ніби вимовляємо звук [у].

«Хоботок»

Витягнути зімкнені губи вперед.

«Кролик»

Зуби зімкнені. Верхня губа піднята і оголює верхні різці.

Вправи для язика

«Голочка»

Рот відкритий. Вузкий напружений язик витягнутий уперед.

«Годинник»

Рот трохи відкритий. Губи розтягнуті в посмішку. Кінчик вузького язика по черзі торкається кутиків рота.

«Варення»

Коловими рухами язика облизати Варення із зубів, губ.

«Кінь»

Клацнути язиком. Цокати повільно та сильно.

Вправи для поліпшення артикуляції окремих звуків

Промовляння скоромовок

Цінність скоромовок полягає не в смислового навантаженні, а в такому підборі і розстановці слів, вимова яких вимагає певних зусиль і сприяє виробленню дикції, правильної артикуляції.

1. Бабин біб розцвів у дощ
Буде бабі біб у борщ.
2. Босий хлопець сіно косить
Роса росить ноги босі.
3. Лис малий і більший лис,
По гриби ходили в ліс.
Заздрить білка в лісі лису –
Лис лисички ніс із лісу.
4. Біля броду зубри бродять,
В воду зубри не заходять.
Бр! – холодная водиця! -
Зубри можуть застудиться.
5. Тато- тигр, тигриця-мама
Тихо ходить чагарями.
Тигреня ричати вчиться,
Тигра всякий звір боїться.
6. Чубата чапля чваньковита,
Через болото йде одна.
Чомусь з журавликом дружити,
Не хоче чапелька чудна.
7. Якось Яків сіяв мак
Так-сяк, абияк.
Визрів ярий Яків мак,
Та щось коле, як їжак.

8. Ніс Гриць пиріг через поріг.
Став на горіх – упав на поріг.

9. У бобра добра багато:
І надворі, і в оборі, і в коморі.
Бо охоче дні і ночі він робив:
Він і сіяв, він і віяв,
І косив, і молотив.

Складання чистомовок

Чистомовки розвивають фонематичний слух, артикуляційний апарат, поліпшують мовлення.

Пропоновані чистомовки нагадують дитячі лічилочки. Вони ритмічні, римовані. Використання їх різноманітне і залежить від поставленої мети.

1. Ва-ва-ва – зеленіє ... (трава).
Ву-ву-ву – косить вуйко .. (траву).
Ви-ви-ви – дали вівцям ... (трави).
Ві-ві-ві – вранці роса на ... (траві).

2. До-до-до – мостить пташка ... (гніздо).
Ді-ді-ді – пташенята у ... (гнізді).
Да-да-да – лізе кіт до... (гнізда).
Ду-ду-ду – жовтороте ... (украду).
Де-де-де – ой, рятуйте, бо ... (вкраде)!
Ди-ди-ди – пташенят не ... (кради)!

3. Ма-ма-ма – ось прийшла до нас ..(зима).
Ми-ми-ми - довго ждали ми ...(зими).
Мо-мо-мо – у лісок ... (побіжимо).
Мі-мі-мі – діти раді ... (зими).

4. Ча-ча-ча – спекла мама ...(калача).
Че-че-че – добре піч ... (пече).
Чу-чу-чу – дамо всім по ...(калачу).
Чі-чі-чі - їжте смачні ...(калачі).

5. Інь-інь-інь – вже прийшла щедра ...
(осінь)
Ри-ри-ри – щедрі осені ...(дари).
Тя-тя-тя – на деревах жовте ...(листя).
Ій-ій-ій – птахи полетіли у ...(вирій).
Но-но-но- - надворі вже ...(холодно).

6. Ла-ла-ла – над квітами літає ...
(бджола).
Ло-ло-ло – з-під землі б’є ...(джерело).
Ли-ли-ли – ми в лузі квіти ...(рвали).
Ел-ел-ел – на дереві сидить ...(дятел).
Ол-ол-ол – ми граємо у ...(футбол).
Ра-ра-ра – футбол – весела ...(гра).

7. Ро-ро-ро – Свितязь – найглибше в Укра-
їні ...(озеро).
Ти-ти-ти – найвищі гори в Україні

...(Карпати)

На-на-на – моя країна ...(Україна).

Їв-їв-їв – столиця України - ...(Київ).

Ні-ні-ні – я живу в Україні.

8. Ня-ня-ня - у мене день ...(народження)

Іг-іг-іг – мама спекла святковий ...

(пиріг)

Зі-зі-зі – прийшли до мене ...(друзі).

Ки-ки-ки – принесли ...(подарунки).

9. Аха-аха-аха – а де ж наша ...(черепаха?)

Оня-оня-оня – черепаха наша ...(соня)

Ів-їв-їв - до весняних теплих ...(днів).

Оню-оню-оню – не турбуйте нашу ...

(соню).

10. Ям-ям-ям – важко взимку... (горобцям),

Ти-ти-ти – їм зерняток не ..(знайти).

Ати-ати-ати – треба крихт їм ...

(накидати)

Ать-ать-ать – щоб їм під стріхою ...

(дрімать)

11. Ги-ги-ги - ой, як біло ...(навкруги)

Зі-зі-зі – птахи наші вірні ...(друзі).

Ді-ді-ді – допоможемо їм в ...(біді)

Ди-ди-ди – у зимові ...(холоди).

12. Пі-пі-пі – на деревах ... (снігурі)
Ар-ар-ар – відкриваєм ... (календар)
Ік-ік-ік - незабаром Новий ... (рік).
Оз-оз-оз – прийде в гості дід ...
(Мороз).
Ки-ки-ки – принесе всім ... (подарунки)

Вправи на відпрацювання точності та швидкості зорового сприйняття

Читалочки-розширялочки

	за	•	пах
	пі	•	сок
	са	•	док
	бу	•	ряк
	пи	•	ріг
	дя	•	тел
	лі	•	кар
	со	•	кіл
	го	•	ріх
ві		•	нок

	ве	сел	ка
	рай	ду	га
	бар	ві	нок
	бас	кет	бол
	во	лей	бол
	гой	дал	ка
	дзер	ка	ло
крам	ни		ця

Читалочки-переставлялочки

Перестав склади місцями і прочитай слова

но-ра	сос-на	ка-бан	тро-хи
ма-са	тра-ва	ла-пи	на-ша
ло-сі	ди-во	чай-ка	ли-па
ма-ла	то-вар	ти-ша	си-ро
на-каз	рі-па	си-ли	ко-миш

Перестав місцями букви і отримай нове слово

Роман – норма	кіт - ...	сир - ...	зірка -
Кіпр – кріп	сокіл - ...	вінок - ...	пилка - ...
Яна - ...	руки - ...	мир - ...	літо - ...
Коран - ...	осел - ...	липка - ...	народи - ...

Заміни одну літеру, щоб вийшло нове слово

ніч – піч	бинт - ...	місто - ...
день - ...	гриб - ...	білка - ..
сир - ...	коза - ...	гілка - ...
кит - ...	нора - ...	віник - ...
мир - ...	ноги - ...	колос - ..
сон - ...	рука - ...	горіх - ...
лин - ...	гора - ...	листівка - ...
річ - ...	річка - ...	синичка - ...

Додай звук на початку або в кінці слова і утвори нове слово

луг – плуг	коса - ...	буря - ...
оса - ...	моря - ...	коло - ...
лин - ...	рано - ...	міст - ...
рак - ...	риба - ...	їжа - ...

Читалочки-об'єдналочки

Лисиця, зебра, ведмідь, заєць -	риби
Сом, шука, короп, лящ -	дерева
Дощ, райдуга, блискавка, грім -	звірі
Бджола, хрущ, джміль, оса -	явища природи
Каштан, яблуня, верба, дуб -	професії
Одуд, сойка, лебідь, зозуля -	кущі
Смородина, малина, калина -	комахи

Яблуко, груша, слива -
Кухар, лікар, геолог-

птахи
фрукти

Читалочки-загадки

Жовтий, кислий, овальний -	вода
Білий, холодний, пухнастий -	лимон
Чиста, прозора, джерельна -	мама
Маленький, сірий, колючий -	сніг
Добра, лагідна, ніжна -	хліб
Запашний, духмяний, свіжий -	їжак

Назвати одним словом

Найменша пташка - ...
Звірячий король - ...
Вихователька Мауглі -
Ведмежі канікули - ...
Несподіваний подарунок - ...
Дівчача іграшка - ...
Лісовий сторож - ...
Сильний дощ - ...
Той, хто пасе овець - ...
Сильний вітер - ...
Сушені ягоди винограду - ...
Сосновий ліс - ...
Як зірок на небі - ...
Ні пари з вуст - ...

Зарубати на носі - ...
Як кіт наплакав - ...
Під самим носом - ...
Байдики бити - ...
Водити за ніс - ...

Гра «Знайди пару»

Дітям дарували гарні іграшки. Тарасику дістався Тигр, а Каті – кошеня. А що подарували іншим дітям? Подумай!

Тарас	хом'ячок
Павлик	тигр
Христина	кошеня
Світлана	папужка
Катя	енот
Микола	лисичка
Богдан	собака
Лілія	мишка
Євгенія	білка
Орест	ведмедик
Вікторія	заєць
Зіна	олень

Гра «Відгадай казку»

В цих словах склади великі букви справа наліво і знайди назви казок.

- 1) Катя, Оля, Богдан, Ліда, Олена, Костя.
- 2) Андрій, Кирило, Петро, Ірина, Руслан.
- 3) Антон, Кіра, Чарльз, Оля, Лілія, Анна, Степан, Уляна, Роман.
- 4) Коля, Олена, Саша, Олег, Лідія, Оріся, Карина.
- 5) Аліна, Ксенія, Чук, Ольга, Віта, Орест, Марія, Йосип, Юля, Діана.

Вправа на розвиток антиципації

Уміння передбачати під час читання наступне слово називається **антиципацією**.

Формування антиципації помітно сприяє розвиткові швидкості читання. Спочатку пропоную школярам для читання слова з пропущеними буквами, потім речення з пропущеними словами.

Вправа «Відгадайлик»

Учні пишуть по кілька слів, пропускаючи голосні. Потім обмінюються листочками і відновлюють задумані слова. Перевірка взаємна. Інший варіант цієї вправи. Добираю невеликі вірші, тексти з пропущеними буквами, словами, а на звороті – цей же текст записаний повністю.

Діти мають змогу зіставити текст, перевірити себе.

Вправа «Диктор»

Вже сама назва вправи підказує, що ця вправа є копіюванням роботи диктора на телебаченні. Не обов'язково робити макет телевізора, достатньо запропонувати учневі сісти за вчительський стіл і читати текст для класу. Але він повинен якнайчастіше відривати очі від тексту, щоб дивитися на глядачів. Під час виконання цієї вправи розвивається периферичний зір, оперативна пам'ять, антиципація, а також покращується техніка читання.

Вправа «Павутинка»

Вчитель називає слово. Учні добирають інші слова, які асоціюються з цим словом.

Наприклад: зима – сніг, санчата, лижі, Новий рік і т.д.

Інший вид вправи. Вчитель називає склад, а діти добирають слова, що починаються цим складом.

Наприклад: ча – чайник, чайка, чашка, часник і т.д.

Гра «Відшукай початок»

Ридають літери в кожному рядочку,
Від слів лишилися тільки шматочки.
Початок треба відшукати,
Щоб ці слова врятувати.

КОР- КАР-

-топля, -тон, -дон, -навал, -зина, -та.

ПРО- ПРА-

-дід, -дукт, -внук, -мінь, -вопис, -хід, -пор.

**Не менш важливо вміти при читанні
вгадувати голосні, які часто зустрічаються
в текстах.**

Вправа 1

Іменник		Дієслово	
скрик	иа	спшв	іи
рбк	иа	чтв	иа
шкл	оа	пбг	оі
вдмдъ	еі	спвв	іа
чтвр	ее	лтл	іаи
блк	іа	вдкрв	іи
сбчк	оаа	смтс	іяія

кТК	оИ	прЦВВ	аюа
српрз	юи	грвс	ая
дзвнк	іо	псдв	оаи
клс	оо		

Вправа 2

Прикметник

влкй

цкв

тплй

мгтнй

тмтнй

мрськ

нвй

дптлвй

хлдн

Іменник

бднк

кнг

днъ

дб

ск

хвл

кмптр

учнь

зм

Вправа 3

Питання – лгк, склдн, прст.

Яблуко – слдк, ксл, чрвн.

День – тплй, хлдн, снчнй

Привіт – срдчнй, држнй, плкй.

Будинок – нвй, влкй, свтлй.

Вправа 4

У даних словах замість рисок уявляй «а» і читай.

м-м-

б-б-

з-д-ч-

б-н-н

м-вп-

б-з-р

ф-рб-

ч-шк-

хм-р-

-кв-л-нг
б-кл-ж-н
ш-хт-р

-н-н-с
-сф-льт
б-р-н

ч-йк-
б-р-б-н
л-в-нд-

Вправа 4

У даних словах замість першої риски уявляй букву «е», а замість другої - букву «а» і читай.

т-м-

в-сн-

сп-к-

сц-н-

тв-рд-

р-дьк-

д-сн-

в-рб-

з-бр-

п-н-л

м-д-ль

м-т-л

т- - тр

ф-рм-

с-стр-

ст-жк-

м-ж-

г-кт-р

кр-йд-

п-к-р

ч-рп-к

д-рк-ч

л-д-р

р-бр-

Вправа 5

У даних словах замість першої риски уявляй букву «и», а замість другої – букву «а» і читай.

з-м-

х-ж-

м-ш-

л-п-

р-б-

н-в-

м-ск-

п-лк-

р-бк-

в-др-

сл-в-

сп-н-

кр-г-

гл-н-

кн-г-

пл-т-

д-м-р

д-в-н

д-кт-нт

с-ньк-

зл-в-

Вправа 6

Читай слова у колонках, уявляючи на місці риси вказані букви. Читай швидко і правильно.

ООЕ

г-р-б-ць
м-л-д-ць
с-л-в-й
м-р-з-ць
х-р-ш-
д-р-г-
х-л-д-ць

ЕЕО

с-м-р-
ч-тв-р-
дж-р-л-
в-с-л-
р-м-сл-
т-л-ф-н
б-г-м-т

ООИ

в-л-г-й
х-р-ш-й
х-л-дн-й
с-л-дк-й
г-л-сн-й
п-ль-в-й
д-р-г-й

ЕЕА

с-р-д-
ч-р-мх-
в-с-лк-
з-л-н-
п-р-к-з
см-р-к-
л-л-к-
д-р-в-

ООА

з- - п-рк
д-р-г-
в-д-сп-д
г-сп-д-р
м-л-тьб-
с-р-к-
к-м-р-
в-р-н-

ИИА

д-т-н-
б-л-н-
к-сл-чк-
хв-л- н
ш-пш-н-
ш-р-н-
с-в-н-
д-в-н-

Ю

- кл-ч
- ля
в'-н

Я

св-то
ма-к
-кір

Є

за-ць
літа-
співа-

Ї

по-зд
-жак
га-

-рта	сім'-	-нот	Ки-в
-нак	-блюня	-вген	кра-на
т-лень	бур-к	син-	-сти
-шка	лисиц-	-гор	-хали

Вправи на розвиток пам'яті, пильності зору та уваги

Вправа «Пеньочок»

У таблиці записані слова. Серед них таке, що відрізняється лише однією буквою. Таблиця показується дітям на кілька секунд. За цей час вони повинні «пробігти» поглядом і знайти це слово.

Можливий інший варіант вправи. Дитина повинна досить швидко прочитати ці слова і знайти «пеньочок».

кіт	мишка	поріг	гілка
кіт	мишка	пиріг	гілка
кит	мишка	поріг	гілка
кіт	миска	поріг	білка

Гра «Здогадайся, що це»

1) К + комаха = знаряддя праці.

К + оса = коса

2) П + ім'я дівчинки = великі ділянки землі,
засіяні культурними рослинами.

П + _____ = _____.

3) Вед + метал = назва тварини

Вед + _____ = _____.

4) То + крик ворони = назва професії

То + _____ = _____.

5) По + риба = гірка рослина

По + _____ = _____.

6) З «н» - частина доби

З «п» - гріє щозими.

Гра «Відшукай паліндроми»

Паліндром – це слово, вислів, який читається однаково зліва направо і справа наліво.

Дід	вів	вимив
Кіт	ніс	вкрив
Біб	сів	вилив
Ада	тут	корок
Анна	око	короп
Аліса	ага	потоп
Аза	там	Пилип

- *Сіно ніс.
- *Швидко біг.
- *Кіт утік.
- *Сир і рис.
- *Тут Пилип.
- *Ада і Анна.

Гра «Утвори нове слово»

Перестав букви так, щоб утворилося нове слово.

ашак	окмопт	ормоз
кбар	іткащ	емзял
ленк	сіонь	раимх
изам	орзео	глуоб
ушаб	кзака	оньку
ебон	каліб	илкап
укащ	акаш	жіак
пуагпа	теядл	гояда
чуень	фаназ	утнам
стомі	ордина	чаляп

Гра «Слово в слові»

Пошукайте слова в слові.

Наприклад: в слові ялина заховалося слово лин.

роса	посуд	райдуга	Україна
план	крани	колосок	Житомир
ірис	теніс	ведмідь	снігур
коса	сім'я	звичай	тополя
указка	рибак	барвінок	колиска
північ	лікарня	золото	паркан
пароль	синиця	балкон	коровай
задача	тиждень	південь	чайка

Система дидактичних ігор

на уроках читання

Гра – це елемент створення успіху.

В.О. Сухомлинський писав: «У грі немає людей серйозніших, ніж малі діти»

Гра для молодших школярів – це основний вид діяльності, за допомогою якого вона пізнає навколишній світ. Колективні ігри згуртовують дітей, сприяють формуванню дружніх взаємин між ними.

Під час використання на уроках читання ігрового методу навчання слід дотримуватись таких вимог:

а) зміст гри має бути посильним для кож-

ної дитини;

б) правила гри – прості і чітко сформовані;

в) у грі повинні брати участь усі діти;

г) підсумок гри – чіткий і справедливий.

Таким чином використання ігор на уроках читання стає важливим засобом розвитку інтересу до вивчення цього предмету, дає можливість об'єктивно оцінити знання і уміння учнів.

Гра створює у дітей бадьорий настрій, ситуацію успіху.

Гра «Хто більше»

Хто найбільше згадає героїв казок, назви яких закінчуються буквою «а» (лисичка, дюймовочка і т.д), буквою «к» (зайчик, їжак, ведмедик і т.д).

Гра «Хто я і з якої казки»

*Дівчинка, яка йшла до бабусі через ліс.

*Тварина, яку вигнав рак із зайчикової хатки.

*Казковий персонаж, який лікував усіх звірят.

*Мене спекли із борошна.

*Казкова героїня, яка заховалася у квітці.

*Мене дід зробив із соломи.

Гра «Чарівний мішок»

Навпомацки впізнати предмет у мішку, вгадати, з якої він казки.

Гра «Відгадай казку»

Відгадай казку за опорними словами.

*Лисичка, рибка, вовк, ополонка.

*Яблунька, річечка, гуси, піч.

Гра «Зашифровані слова»

Щоб прочитати зашифровані слова, необхідно в кожному рядку закреслити однакові літери.

а м м д а к р к т у ш г ш т ш

я ш щ д щ ш д я а с п а о р т

Гра «Спробуй відгадай»

літак	1	н	ягода
тигр	2	е	опади
троянда	3	т	транспорт
град	4	ю	звір
суниця	5	ь	фрукти
персик	6	л	квітка

Прочитай назву тварини.

Оля	1	р	місто
Україна	2	п	поет
Київ	3	а	країна
Шевченко	4	к	ім'я
Дніпро	5	т	гора
Еверест	6	и	боксер
Кличко	7	а	річка

Прочитай назву гір.

Гра «Добери риму»

Рима – співзвуччя, звуковий повтор у віршах, здебільшого в кінці рядків.

Сонце – віконце; робота – турбота; нас – клас;
 колосок – голосок; вікном – сном; шубка – голубка;
 землі – журавлі; водою – вербою; прости – захисти;
 весло – ремесло; лиска – колиска; куцах – очах.

Гра «Хто швидше розплутає порівняння»

Дужий, як заєць.
 Кучерявий, як слон.
 Вірний, як лис.
 Боязкий, як вовк.
 Голодний, як ведмідь.

Колючий, як віл.
Хитрий, як баран.
Здоровий, як миша.
Неповороткий, як пес.
Впертий, як їжак.
Маленький, як осел.

Інноваційні технології навчання читання

Сучасний педагог повинен намагатися вдосконалювати свою роботу, використовувати нові форми, методи, засоби, прийоми на уроках.

В.О.Сухомлинський наголошував: «Навчіть у початкових класах всіх дітей читати так, щоб вони вміли читаючи думати й, думаючи, читати».

Діти перестають думати, коли перестають читати.

Досягти успіху можна лише зацікавивши учня на уроці, коли учень, розвиваючи свої здібності, задовольняє пізнавальні потреби. І тут допомагають стратегії розвитку критичного, дивергентного мислення, інтерактивні методи навчання.

Застосування інноваційних технологій створює додаткову мотивацію до навчання, учні вчаться критично мислити,

використовувати свої знання у повсякденному житті.

Інтерактивні технології

Робота в парах

*Сприяє розвитку критичного мислення, навичок спілкування, вміння переконувати і вести дискусію.

Робота в міні-групах

*Дає учням час подумати, обміняти ідеями, а потім озвучити думки перед класом.

Вправа «Мозковий штурм»

*Спонукає учнів проявляти творчість, дає можливість вільно висловлювати свої думки.

Вправа «Мікрофон»

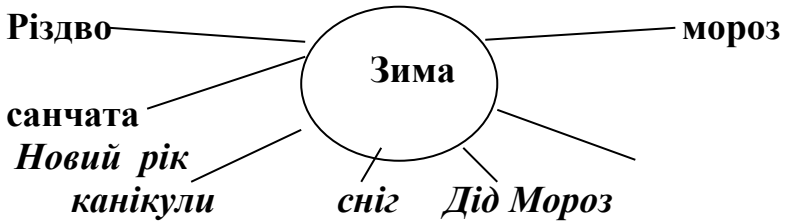
*Діти чітко висловлюють свою думку передаючи «уявний мікрофон» по рядах.

Вправа «Асоціативний куц»

*Вчитель визначає тему одним словом, а учні згадують все, що виникає в пам'яті стосовно цього слова.

Наприклад:

Вчитель: Діти, що ви уявляєте, коли чуєте слово зима?

Стратегії розвитку дивергентного мислення

Що таке дивергентне мислення? Це творче мислення, що дозволяє знайти безліч рішень однієї задачі. Абсолютні чемпіони з дивергентного мислення - діти! Вправи, які розвивають дивергентне мислення, фантазію, вчать мислити нестандартно, використовувати інформацію одночасно з різних галузей знань, часто несумісних на перший погляд.

Наприклад: Спробуйте придумати який-небудь малюнок на основі кружечка. Ну що ж приходить в голову? Це місяць, сонце, м'яч, помідор, яблуко. Це стандартні відповіді, які

дає більшість. А як щодо «шматка сиру «Чеддер», або зграї вірусів під мікроскопом у краплі води. Це вже нестандартно. Це творчі відповіді.

Дивергентні здібності визначаються умінням висувати велику кількість цікавих і незвичайних ідей.

Ця технологія допомагає готувати дітей нового покоління, які вміють розмірковувати, чути та слухати інших.

Метод «Біном фантазії»

У біномі фантазії пропонуються слова не в їх звичайному значенні, а звільнені з мовного ряду, у якому вони фігурують.

Наприклад: «кіт» і «вертоліт»

Ці слова можуть бути поєднані за допомогою прийменника: кіт з вертольотом, кіт на вертольоті, вертоліт kota. Кожне з цих поєднань може слугувати основою для вигадування конкретних ситуацій, з яких можна скласти казку чи оповідання.

Метод «Фантастичні гіпотези»

Вчитель готує десять карток. П'ять із зображенням предметів і п'ять із дієсловами. Не дивлячись діти витягують по одній карточці з кожної групи, поєднують отримані

слова. Їх поєднання дає гіпотезу, на основі якої можна працювати.

Ця техніка виражена у формі запитання: «Що було б, якби ...?»

Метод «Інтерв'ю»

Читання тексту та робота з ним.

Далі працюють учні: кореспондент – респондент.

Тема інтерв'ю може бути різною. Вона може повторювати зміст або привнести сприйняття кожної дитини.

«Складання карти-твору» (робота в парах, групах)

- 1. Герої (дійові особи твору).*
- 2. Місце дії (де і коли трапились події).*
- 3. Проблема (з чого починається ланцюжок подій)*
- 4. Події (які трапились через проблему).*
- 5. Рішення (як була вирішена проблема)*

Метод «Помилки»

Цей метод передбачає використання помилок для активізації освітніх процесів. Увага до помилки може бути притягнута не лише з метою виправлення, а й для з'ясування причин її появи та способів одержання.

Наприклад: під час роботи над казкою «Вовк і семеро козенят» вчителів можна

*запропонувати розглянути помилки, яких
пустилися казкові герої.*

*- Яку помилку зробили козенята? Чи
можна було її уникнути? Як саме?*

«Зміна взаємин між героями твору»

Учні складають розповідь з неймовірним сюжетом, коли ставлення героїв твору один до одного є протилежним до описаного в творі.

«Сенкан»

Сенкан - це білий вірш, в якому синтезована інформація в стислому вислові з 5 рядків.

Алгоритм складання сенкану

- 1.Тема (іменник)
- 2.Опис (прикметник)
- 3.Дія (дієслово)
- 4.Ставлення (фраза)- почуття з приводу речення, що обговорюється
- 5.Перефразування сутності (синоніми, узагальнення, підсумок).

Приклад сенкану

- 1.Батьківщина
- 2.Рідна, велика, безмежна
- 3.Люблю, ціную, захищаю, оберігаю
- 4.За рідний край життя віддай
- 5.Рідний край, Вітчизна, рідна земля

ВИСНОВКИ

Працюючи тривалий час в початковій школі, я з впевненістю можу сказати, що які б інноваційні технології ми не впроваджували в практику, досягти успіху можна лише зацікавивши учня на уроці. А допоможуть в цьому нам стратегії розвитку критичного мислення, інтерактивні методи навчання.

Моя мета – створити ситуацію успіху для розвитку особистості дитини, дати можливість кожному вихованцеві відчувати віру у власні сили, радість від здолання труднощів, допомогти зрозуміти, що задарма в житті нічого не дається, скрізь треба докласти зусиль.

Керуючись цими стратегіями на уроці, ми зможемо забезпечити умови для повноцінного розвитку особистості, формування в неї творчого критичного мислення.

Реформування освіти через орієнтацію на технологію розвитку критичного мислення є одним із шляхів входження України до світового освітнього простору.

Список використаних джерел

1. Артемова Л.В. Вчися граючись. – К. 2000 - 124с.
2. Березіна О.М., Павловська Т.О. Мовні ігри та забави. Навчально-методичний посіб-ник. – Тернопіль: Мальва – ОСО, 2002 – 104с.
3. Гук С.С. Дидактичні ігри на уроках чита-ння // Розкажіть онуку – 2008 №9 – с.67-76
4. Едігей В.Б. Вчися читати малюк! – К: ГРАНД, 1993 - 176с.
5. Курпіта В.І. Ефективні методи і прийоми удосконалення навичок читання// Почат-кове навчання та виховання. – 2005 - №29-30 – с.38-46
6. Левченко О.М. Тренувальні вправи для учнів початкових класів «Вчимося читати швидше»// Початкове навчання та виховання. – 2005 -№15 – с.2-6
7. Савченко О.Я. Методика читання у почат-кових класах. К. Освіта – 2007 – с.3-9
8. Стребна О.В. Інтерактивні методи навча-ння в практиці роботи початкової школи/ Х. Основа , 2007 – с.5-13
9. Сухомлинський В.О. Вибрані твори у 5-ти т./В.О. Сухомлинський К. Рад.Шк., 1976, Т.1 с.653-654

